

Tisková zpráva

Názory české veřejnosti na současnou situaci na Ukrajině – duben 2018

- ⌚ V současnosti se o vývoj situace na Ukrajině zajímají přibližně tři desetiny (29 %) české veřejnosti.
- ⌚ Téměř polovina (49 %) respondentů považuje situaci na Ukrajině za hrozbu pro evropskou bezpečnost, zhruba dvě pětiny pak vnímají dění na Ukrajině jako ohrožení míru ve světě (44 %) a bezpečnosti České republiky (40 %).

Zpracoval:

Jan Červenka

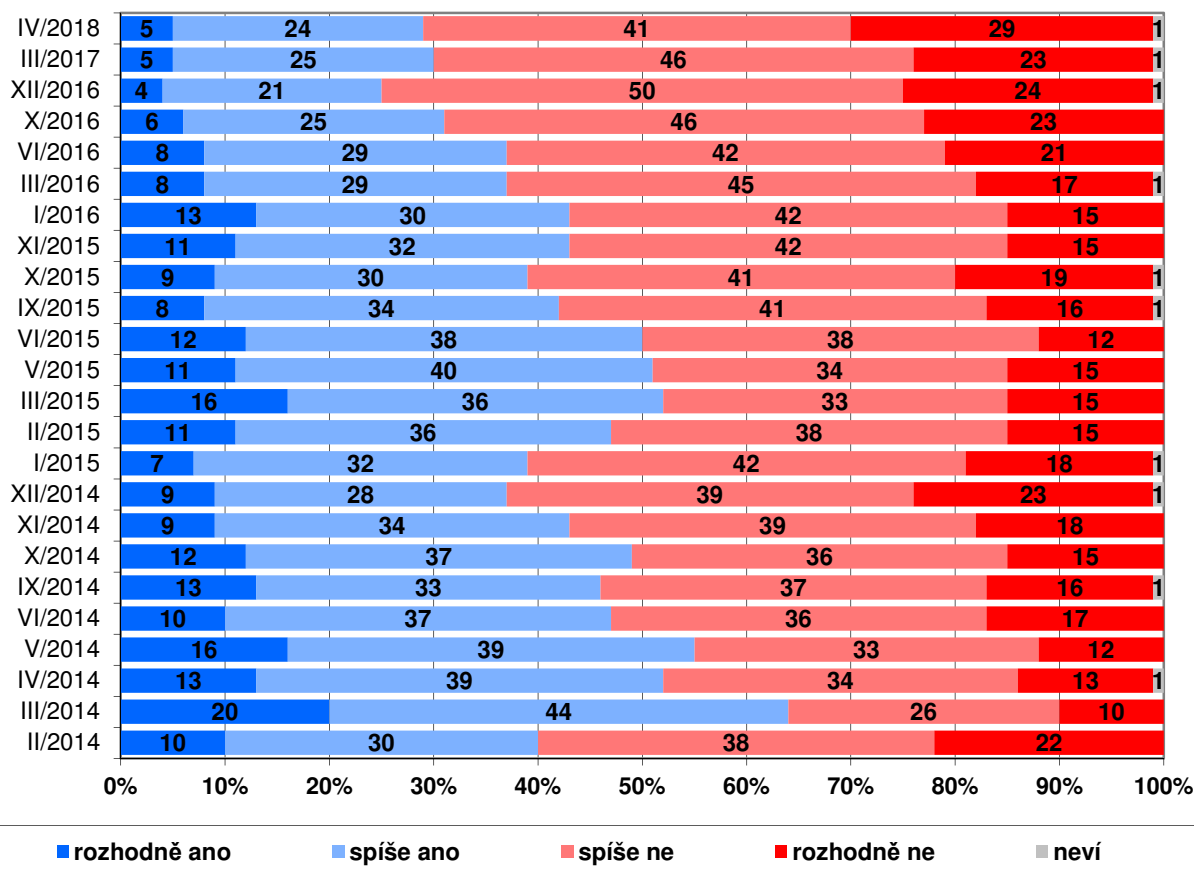
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V dubnovém šetření Centra pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., jsme se zaměřili na otázky týkající se současného dění na Ukrajině. Konkrétně šetření zjišťovalo, zda se lidé zajímají o vývoj situace na Ukrajině a zda ji pokládají za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, Evropu a mír ve světě.

Graf 1: Zájem o vývoj situace na Ukrajině¹ (%)

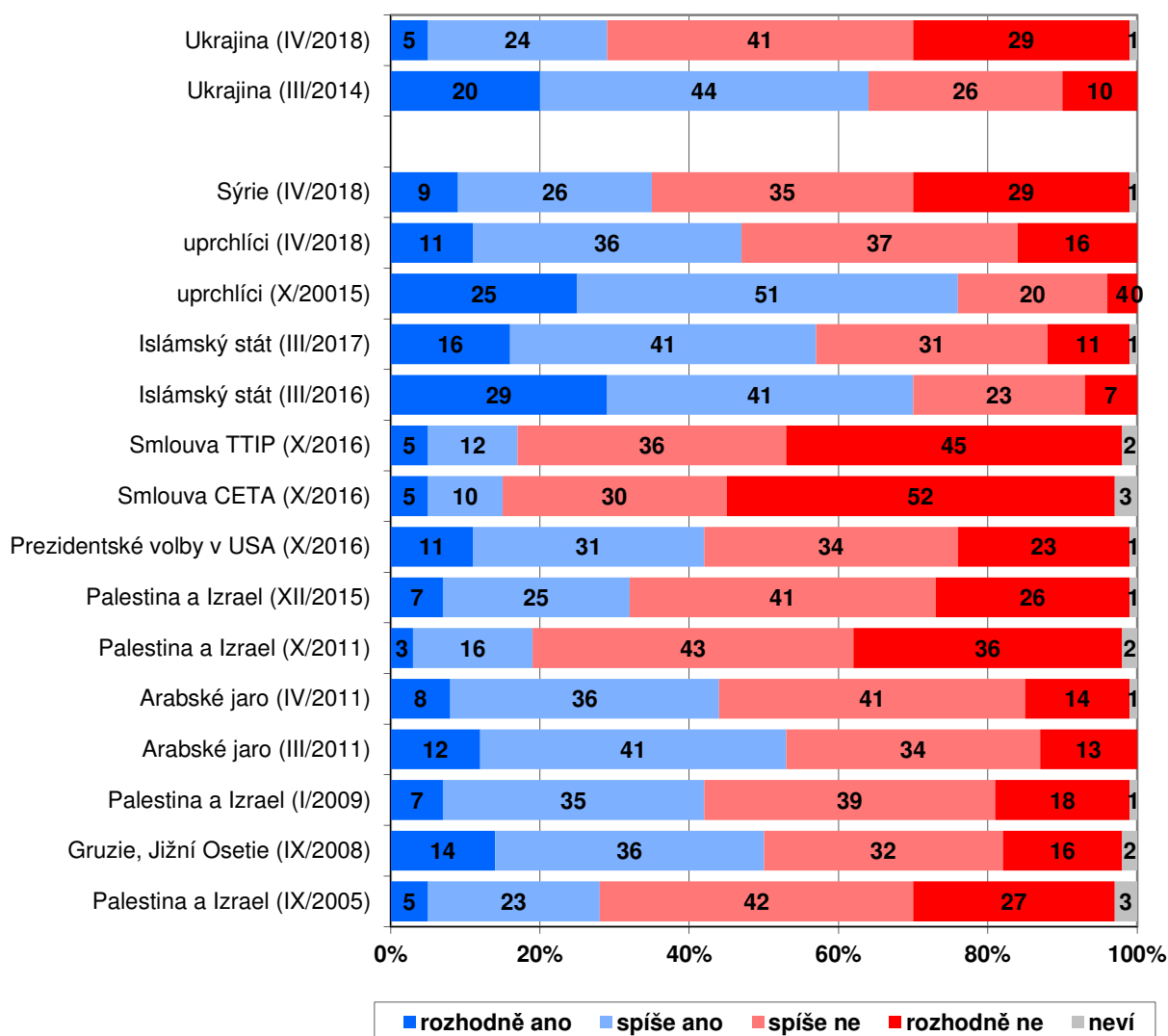
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. – 19. 4. 2018, 1115 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se o vývoj situace na Ukrajině? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

Výsledky zobrazené v grafu 1 ukazují, že v současnosti se o vývoj situace na Ukrajině zajímají přibližně tři desetiny (29 %) české veřejnosti, přičemž 5 % dotázaných se, dle svého vyjádření, o dění na Ukrajině „rozhodně zajímá“ a dalších 24 % se „spíše zajímá“. U české veřejnosti významně převažuje podíl lidí (70 %), kteří se o situaci na Ukrajině nezajímají. Konkrétně přibližně dvě pětiny (41 %) lidí tyto události „spíše nezajímají“ a téměř tři desetiny (29 %) „rozhodně nezajímají“.

Při porovnání s minulým šetřením z března 2017 vidíme, že zájem o situaci na Ukrajině se prakticky nezměnil. Současný zájem je přitom jen nepatrně (o čtyři procentní body) vyšší, než bylo jeho dosavadní minimum zaznamenané v prosinci 2016. Naopak oproti svému maximu z března 2014 (64 %) je aktuální zájem o dění na Ukrajině méně než poloviční (pokles o 35 procentních bodů). Pokud jde o dlouhodobější vývoj, můžeme vidět, že zájem o vývoj situace na Ukrajině prošel v uplynulých čtyřech letech několika fázemi postupného poklesu, jež byl přerušen několikerým výraznějším oživením, z nichž to nejvýraznější přišlo počátkem roku 2015 v souvislosti s tehdejší eskalací bojů na východě Ukrajiny.

Graf 2: Zájem o vývoj situace – srovnání různých vybraných událostí (%)

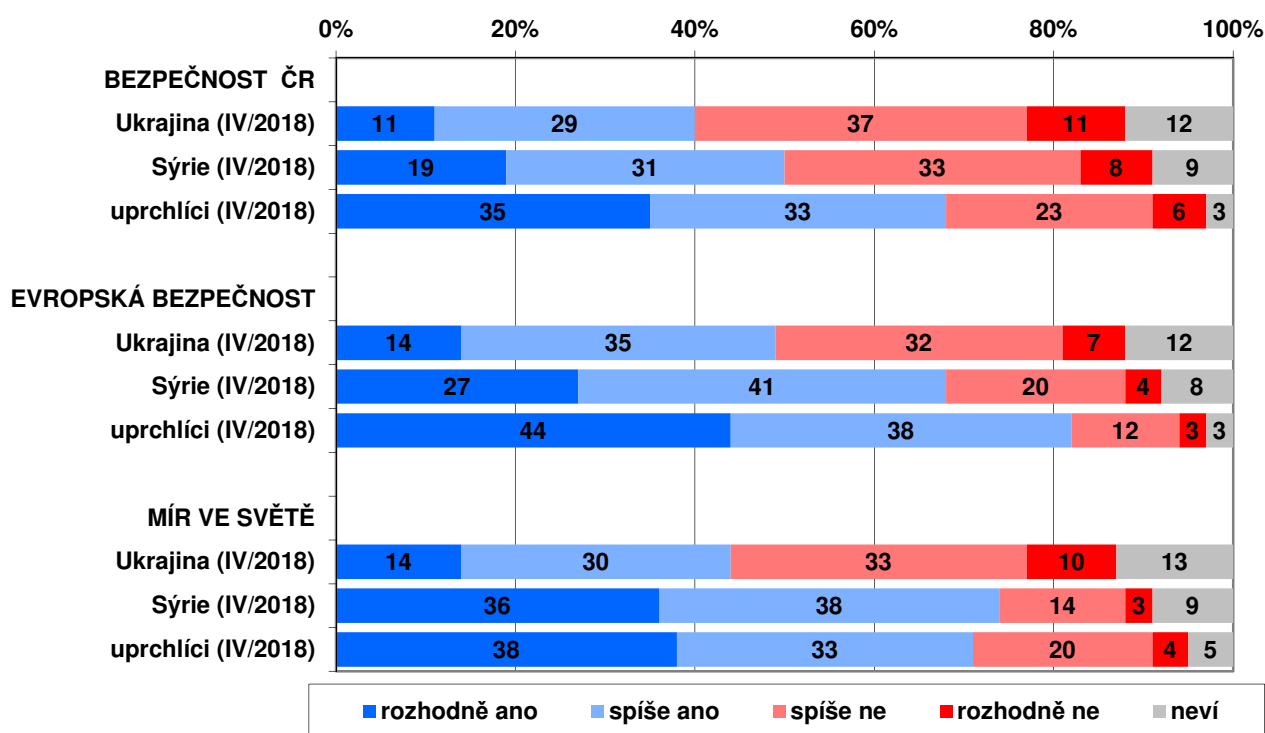

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Srovnáme-li aktuální zájem o vývoj situace na Ukrajině se zájmem o jiné události v mezinárodním kontextu, který ukazují údaje v grafu 2, můžeme konstatovat, že je poměrně nízký zejména v komparaci s aktuálním zájmem o dění spojené s uprchlíky a že je o trochu nižší i než zájem o vývoj situace v souvislosti se současným konfliktem v Sýrii. Ve svém maximu byl ovšem zájem o vývoj situace na Ukrajině vyšší než aktuální zájem o vývoj situace v souvislosti s uprchlíky a byl řádově srovnatelný s dlouhodobě poměrně vysokým zájmem o vývoj v souvislosti s aktivitami tzv. Islámského státu, byť aktivity tzv. Islámského státu a především migrační krize ve svých maximech zajímaly ještě o něco větší část české veřejnosti. Na druhé straně i přes současné nižší hodnoty je zájem o situaci na Ukrajině stále ještě výrazně vyšší, než byl např. v roce 2016 deklarovaný zájem o tehdy aktuální smlouvy TTIP a CETA.

Podrobnější charakteristiky respondentů ukazují, že zájem o dění na Ukrajině se posiluje se stoupajícím dosaženým vzděláním a se stoupajícím věkem, přičemž nezajímají se o něj především mladí lidé ve věku 15-19 let. Z hlediska pohlaví se o vývoj situace na Ukrajině více zajímají muži než ženy. Zájem výrazně stoupá spolu se zájmem o politiku a politické dění obecně.

Graf 3: Hodnocení situace na Ukrajině jako bezpečnostní hrozby a srovnání s dalšími událostmi (%)²

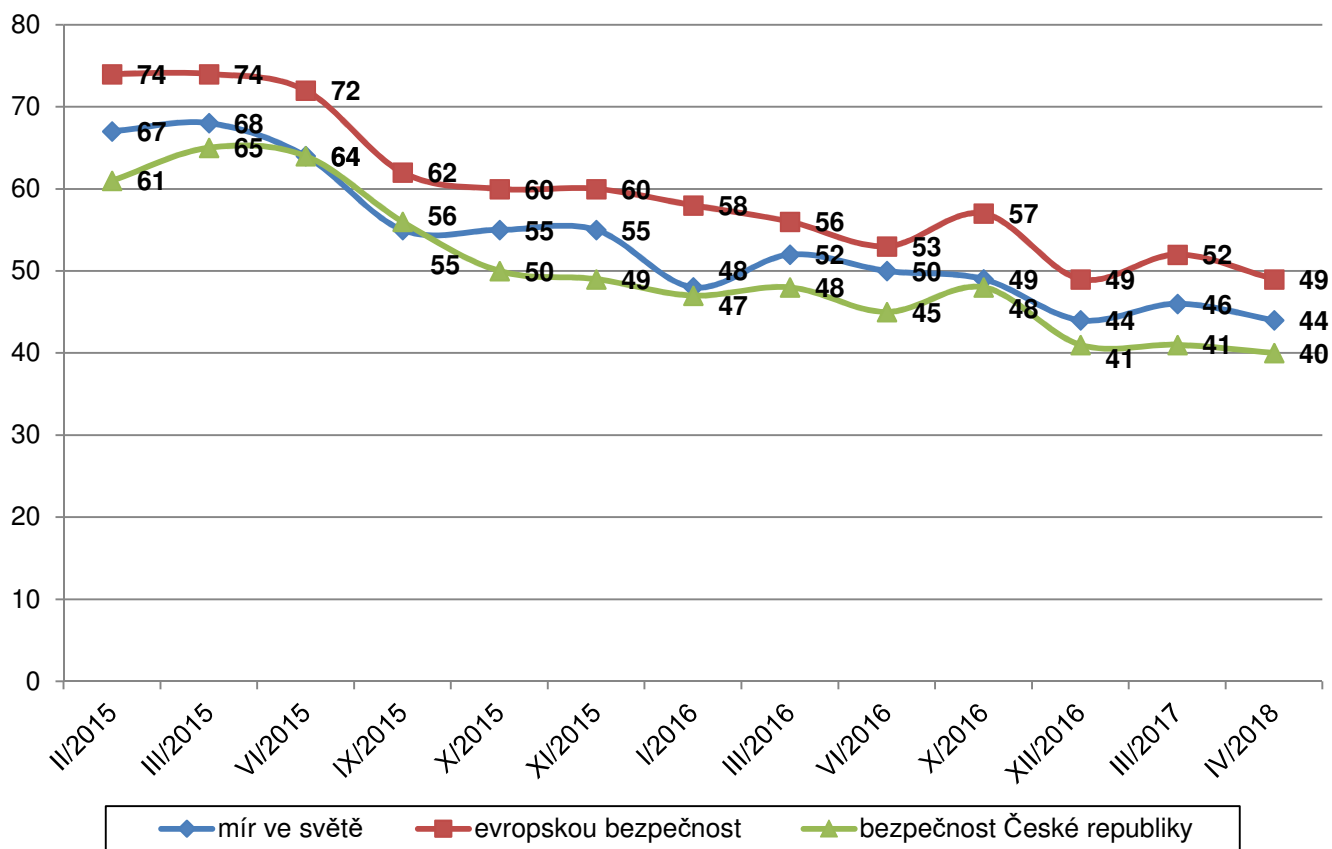
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 7. – 19. 4. 2018, 1115 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Další otázky zjišťovaly, zda lidé považují situaci na Ukrajině za bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, evropskou bezpečnost a mír ve světě, přičemž výzkum zahrnoval analogické otázky v souvislosti s konfliktem v Sýrii a s vývojem situace v souvislosti s uprchlíky.

Výsledky šetření ukazují (viz graf 3), že téměř polovina (49 %) respondentů považuje situaci na Ukrajině za hrozbu pro evropskou bezpečnost. Více jak dvě pětiny dotázaných pak vnímají dění na Ukrajině jako ohrožení míru ve světě (44 %) a dvě pětiny se domnívají, že vývoj situace na Ukrajině je hrozbou pro bezpečnost České republiky (40 %). V porovnání s ostatními sledovanými událostmi vidíme, že současná situace na Ukrajině je považována za ohrožení podstatně méně než dění spojené s uprchlíky i konflikt v Sýrii.

² Znění otázky: „Je nebo není podle Vašeho názoru situace na Ukrajině hrozbou pro a) bezpečnost České republiky, b) evropskou bezpečnost, c) mír ve světě?“
Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Graf 4: Vnímání situace na Ukrajině jako bezpečnostní hrozby – srovnání v čase (%)

Pozn. V grafu jsou vyznačeny pouze odpovědi „ano“, které jsou součtem odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Z časového srovnání (viz graf 4) můžeme vidět, že vnímání situace na Ukrajině jako bezpečnostní hrozby se oproti březnu 2017 statisticky významně nezměnilo a že je prakticky stejné jako na konci roku 2016. Zejména v první polovině roku 2015 byl pocit ohrožení ve všech třech sledovaných rovinách výrazně vyšší, postupně však docházelo k jeho pozvolnému poklesu na stávající úroveň, která se udržuje již déle než rok.

Podrobnější analýza ukázala, že pocit ohrožení je ve všech třech sledovaných rovinách zřetelně propojen se zájmem o vývoj situace: lidé, kteří situaci na Ukrajině pokládají za hrozbu, se o ni relativně více zajímají. Podíl těch, kdo situaci na Ukrajině pokládají za hrozbu, má tendenci se zvyšovat spolu s věkem. Jako hrozbu pro bezpečnost České republiky pak častěji situaci na Ukrajině označují ti, kdo nedůvěřují ukrajinskému prezidentovi Petru Porošenkovi.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost, v18-04</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>7 - 19. 4. 2018</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1115</i>
Počet tazatelů:	<i>231</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Kód tiskové zprávy:	<i>pm180531</i>
Otázky:	<i>PM.11u, PM.189</i>
Zveřejněno dne:	<i>31. května 2018</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu "Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy".